

Samverkan om vård, stöd och behandling mot spelmissbruk

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen och lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen.

Regeringens förslag innebär att socialnämndens ansvar för att förebygga och motverka missbruk av alkohol och andra substanser utvidgas till att även omfatta missbruk av spel om pengar. Socialnämnden får också ett utvidgat ansvar för att aktivt arbeta för att motverka missbruk av spel om pengar bland barn och unga, och kravet på överenskommelse om ett samarbete mellan kommun och landsting om personer som missbrukar substanser ska även omfatta personer som missbrukar spel om pengar. Vidare föreslås en utvidgning av hälso- och sjukvårdens ansvar för att beakta ett barns behov av information, råd och stöd om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor med är missbrukare så att det även gäller vid spelmissbruk.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

I betänkandet finns två reservationer (M, C, KD, L).

Behandlade förslag

Proposition 2016/17:85 Samverkan om vård, stöd och behandling mot spelmissbruk.

Sex yrkanden i följdmotioner.

Tre yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2016/17.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Propositionens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets överväganden.....	6
Samverkan om vård, stöd och behandling mot spelmissbruk	6
Reservationer	11
1. Ansvar för missbruks- och beroendevården, punkt 2 (L)	11
2. Samverkansavtal och en sammanhållen vårdkedja, punkt 3 (M, C, L, KD)	11
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	13
Propositionen	13
Följdmotionerna	13
Motioner från allmänna motionstiden 2016/17	14
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	15

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Samverkan om vård, stöd och behandling mot spelmissbruk**

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453),
2. lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:85 punkterna 1 och 2 samt avslår motionerna

2016/17:2687 av Thomas Finnborg (M) yrkande 2 och

2016/17:3000 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 7.

2. **Ansvar för missbruks- och beroendevården**

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:2963 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 8 och

2016/17:3621 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 3.

Reservation 1 (L)

3. **Samverkansavtal och en sammanhållen vårdkedja**

Riksdagen avslår motion

2016/17:3627 av Emma Henriksson m.fl. (KD, M, C, L) yrkandena 1–3.

Reservation 2 (M, C, L, KD)

4. **ANDT-strategin**

Riksdagen avslår motion

2016/17:3621 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 1.

5. **Forskningsrådet Forte**

Riksdagen avslår motion

2016/17:3621 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 2.

Stockholm den 13 juni 2017

På socialutskottets vägnar

Emma Henriksson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Emma Henriksson (KD), Anna-Lena Sörenson (S), Cecilia Widegren (M), Lennart Axelsson (S), Katarina Brännström (M), Catharina Bråkenhielm (S), Per Ramhorn (SD), Amir Adan (M), Mikael Dahlgvist (S), Anders W Jonsson (C), Jan Lindholm (MP), Jenny Petersson (M), Kristina Nilsson (S), Barbro Westerholm (L), Karin Rågsjö (V), Hans Hoff (S) och Christina Östberg (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2016/17:85 Samverkan om vård, stöd och behandling mot spelmissbruk. Vidare behandlas sex motionsyrkanden som väckts med anledning av propositionen och tre motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2016/17.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut och förslagen i motionerna finns i bilaga 1 och lagförslagen i bilaga 2.

I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås ändringar i socialtjänstlagen (2001:453) och hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) när det gäller spelmissbruk. De föreslagna ändringarna innebär att socialnämndens ansvar för att förebygga och motverka missbruk av alkohol och andra substanser utvidgas till att även omfatta missbruk av spel om pengar. Socialnämnden får också ett utvidgat ansvar för att aktivt arbeta för att motverka missbruk av spel om pengar bland barn och unga. Kravet på överenskommelse om ett samarbete mellan kommun och landsting om personer som missbrukar substanser ska även omfatta personer som missbrukar spel om pengar. Vidare föreslås en utvidgning av hälso- och sjukvårdens ansvar för att beakta ett barns behov av information, råd och stöd om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor med är missbrukare så att det även gäller vid spelmissbruk.

Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

Utskottets överväganden

Samverkan om vård, stöd och behandling mot spelmissbruk

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag. Riksdagen avslår motionsyrkanden om ansvar för missbruks- och beroendevården, samverkansavtal mellan huvudmännen och en sammanhållen vårdkedja, ANDT-strategin och forskningsrådet Forte.

Jämför reservationerna 1 (L) och 2 (M, C, L, KD).

Propositionen

Bakgrund

Regeringen förklarar i propositionen att den gällande ansvarsfördelningen mellan landsting och kommuner när det gäller missbruks- och beroendevården vilar på den tidigare regeringens ställningstagande som det presenterades i propositionen God kvalitet och ökad tillgänglighet inom missbruks- och beroendevården (prop. 2012/13:77) och att det i den nu aktuella propositionen inte redovisas något annat ställningstagande när det gäller den ansvarsfördelningen. Frågan om regleringen av spelmissbruk ska ses som en komplettering inom ramen för nu gällande ansvarsfördelning och innebär i sig inte en grund för ett nytt ställningstagande i ansvarsfrågan.

Regeringen redovisade i ovannämnda proposition de skäl som talar för att landsting och kommuner även i fortsättningen ska ha ett gemensamt ansvar för missbruks- och beroendevården. Vidare redovisades att regeringen övervägt att i lagstiftning tydliggöra respektive huvudmans ansvar men bedömt att det inte var en lämplig väg, eftersom både socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen är ramlagar som inte i detalj reglerar specifika insatser, utan ger möjlighet för huvudmännen att anpassa sin verksamhet utifrån lokala behov. Dessutom såg regeringen en risk för nya gränsdragningsproblem mellan t.ex. psykosociala behandlingsinsatser och sociala stödinsatser. Regeringen bedömde därför att de båda huvudmännen själva är bäst lämpade att utifrån sina lokala behov gemensamt avgöra hur verksamheten ska dimensioneras.

För att stärka samverkan mellan landsting och kommuner när det gäller personer med missbruk och beroendetillstånd och förtydliga att kommun och landsting är jämställda parter i arbetet för att bättra tillgodose behovet av vård, stöd och behandling för den målgruppen infördes den 1 juli 2013 krav på överenskommelser om samverkan mellan landsting och kommuner, 16 kap.

3 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), förkortad HSL, och 5 kap. 9 a § socialtjänstlagen (2001:453), förkortad SoL.

Regeringens förslag

Regeringen föreslår i propositionen att socialnämndens ansvar att förebygga och motverka missbruk av substanser utvidgas till att även omfatta missbruk av spel om pengar¹. När det gäller barn och unga föreslås dessutom en särskild bestämmelse om att socialnämnden aktivt ska arbeta för att förebygga och motverka missbruk av spel om pengar.

Socialnämnden ska alltså, i likhet med vad som gäller för missbruk av alkohol och andra beroendeframkallande medel (substansmissbruk), enligt regeringens förslag bistå med insatser eller försöka motivera spelmissbrukare som behöver stöd, vård och behandlingsinsatser att söka hjälp för att komma till rätta med sina problem. När det gäller barn och unga ska socialnämnden aktivt arbeta för att förebygga och motverka missbruk av spel om pengar.

Regeringen anser att kommunernas möjlighet att arbeta förebyggande i hög grad är beroende av att det finns en ansvarsfull reglering på spelområdet och erinrar om spellicensutredningens betänkande En omreglerad spelmarknad (SOU 2017:30) som lämnades den 31 mars 2017.

Regeringen föreslår vidare att kravet på överenskommelse om ett samarbete mellan kommun och landsting när det gäller personer som missbrukar substanser även ska omfatta personer som missbrukar spel om pengar.

Därutöver föreslår regeringen att hälso- och sjukvårdens ansvar att särskilt beakta ett barns behov av information, råd och stöd också ska omfatta när barnets förälder eller någon annan som barnet varaktigt bor med har ett missbruk av spel om pengar, på samma sätt som vid missbruk av alkohol och andra beroendeframkallande medel.

Promemorian Förebyggande och behandling av spelmissbruk (Ds 2015:48)

I promemorian Förebyggande och behandling av spelmissbruk (Ds 2015:48), som ligger till grund för lagstiftningsförslaget, framförs bl.a. att insatser för förebyggande och behandling av spelmissbruk bör samordnas med insatser inom alkohol-, narkotika- och tobaksområdet och att Folkhälsomyndigheten bör stödja utveckling av det förebyggande arbetet av spelproblem, på nationell, regional och lokal nivå.

Därtill framförs att forskningsrådet Forte bör ha ett utökat samordnande och ett samlat uppdrag för forskning inom hela alkohol-, narkotika-, dopnings-, tobaks- och spelområdet (ANDTS-området).

¹ Hälso- och sjukvården har redan i dag ett ansvar för att förebygga och behandla spelberoende, precis som vid andra psykiatriska sjukdomstillstånd (prop. 2016/17:85 s. 30).

Kompletterande information

Att komma överens (Rapport 2017:1)

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys (Vårdanalys) har haft regeringens uppdrag att kartlägga och analysera de överenskommelser om samarbete kring personer med missbruk som tecknats mellan kommuner och landsting. Av Vårdanalys rapport (2017:1) från januari 2017 framgår att i 90 procent (19 av 21) av länen fanns en länsöverenskommelse och i resterande län pågick arbetet med att utarbeta överenskommelser. I 62 procent (153 av 246) av de kommuner som svarade och i 92 procent (12 av 13) av de stadsdelar som svarade fanns en lokal överenskommelse. Ytterligare 18 procent (47 kommuner) av de kommuner som svarade var på väg att ta fram en lokal överenskommelse. Sammanlagt 82 procent (212) av de kommuner och stadsdelar som svarade på kartläggningen hade eller var på väg att ta fram en lokal överenskommelse. 18 procent av kommunerna uppgav att de inte hade lokala överenskommelser och inte hade planer på att ta fram lokala överenskommelser.

Samordnad individuell plan (SIP)

Sedan januari 2010 gäller att en samordnad individuell plan (SIP) ska upprättas av landstinget tillsammans med kommunen när den enskilde har behov av insatser både från hälso- och sjukvården och från socialtjänsten, 16 kap. 4 § första stycket HSL och 2 kap. 7 § SoL. Planen ska om möjligt upprättas tillsammans med den enskilde, och närstående ska ges möjlighet att delta i arbetet med planen, om det är lämpligt och om den enskilde inte motsätter sig det.

Utskottet utvärderar för närvarande nämnda lagändring och utvärderingen beräknas vara klar i december 2017.

En omreglerad spelmarknad (SOU 2017:30)

I mars 2017 lämnade Spellicensutredningen sitt betänkande En omreglerad spelmarknad (SOU 2017:30) till regeringen. Utredningen har haft i uppdrag att lämna förslag till en ny spelreglering, som ska syfta till att skapa en spelmarknad som präglas av ett högt konsumentskydd, hög säkerhet i spelen och tydliga förutsättningar för att få verka på marknaden. Regleringen ska bygga på ett licenssystem som innebär att alla som agerar på den svenska spelmarknaden ska göra det med behöriga tillstånd, och att aktörer utan tillstånd ska stängas ute. I uppdraget ingick även att analysera vilken roll staten bör ha på en omreglerad spelmarknad. Utredningsbetänkandet är på remiss med svarsdatum senast den 4 augusti 2017 (Finansdepartementet).

Forskningsrådet Forte

Av ett regleringsbrev till forskningsrådet Forte för 2017 framgår det att rådet har ett uppdrag att fullfölja programmet för långsiktigt tvärvetenskapligt forskningsstöd inom områdena alkohol, narkotika, dopning, tobak och spelberoende (ANDTS). Programmet syftar till en långsiktig kunskapsuppbyggnad i samverkan med andra forskningsfinansierare, profession och brukare och med myndigheter och organisationer samt till främjande av bl.a. verksamhetsnära och tvärvetenskaplig forskning, implementering och nyttiggörande. När uppdraget genomförs ska ett jämställdhetsperspektiv beaktas. Uppdragets genomförande ska avrapporteras till Regeringskansliet i årsredovisningen för 2017.

Motionerna

I motion 2016/17:3627 av Emma Henriksson m.fl. (KD, M, C, L) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om obligatoriska samverkansavtal när det gäller vården för personer med spelmissbruk. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om en sammanhållen vårdkedja när det gäller vården för personer med spelmissbruk. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att Myndigheten för vård- och omsorgsanalys kontinuerligt ska följa upp och analysera följderna av att samverkansavtal genomförs.

I kommittémotion 2016/17:3621 av Barbro Westerholm m.fl. (L) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om att komplettera ANDT-strategin med en strategi kring spelberoende. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att ge forskningsrådet Forte ett utvidgat uppdrag att samordna forskning på ANDTS-området. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att överföra huvudmannaskapet för missbruks- och beroendevården till hälso- och sjukvården.

I kommittémotion 2016/17:2963 av Anders W Jonsson m.fl. (C) begärs i yrkande 8 ett tillkännagivande om att se över möjligheten att hitta hållbara lösningar på ansvarsfördelningen mellan kommuner och landsting eller regioner när det gäller prevention, behandling och uppföljning av spelberoende.

I kommittémotion 2016/17:3000 av Barbro Westerholm m.fl. (L) begärs i yrkande 7 ett tillkännagivande om att socialnämnden bör vara skyldig att förebygga och motverka spelmissbruk på motsvarande sätt som gäller för substansmissbruk. En liknande begäran finns i motion 2016/17:2687 yrkande 2 av Thomas Finnborg (M).

Tidigare behandling

Motionsyrkanden om att inkludera spelberoende i ANDT-strategin avstyrktes av utskottet i betänkande 2015/16:SoU8 En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2016–2020 med motiveringen att

någon åtgärd från riksdagen inte var nödvändig (res. L). Riksdagen följde utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

Missbruk av spel om pengar är ett folkhälsoproblem och omfattar ett stort antal kvinnor och män och deras anhöriga. Utskottet välkomnar därför och ställer sig bakom förslagen i propositionen om att utvidga socialnämndens ansvar för att förebygga och motverka missbruk av substanser till att även omfatta missbruk av spel om pengar liksom att socialnämnden när det gäller barn och unga aktivt ska arbeta för att förebygga och motverka missbruk av spel om pengar. Detsamma gäller för förslagen om att kravet på överenskommelse om ett samarbete mellan kommunerna och landstingen också ska gälla för personer som missbrukar spel om pengar och att hälso- och sjukvårdens ansvar att särskilt beakta ett barns behov av information, råd och stöd också ska omfatta när barnets förälder eller någon annan som barnet varaktigt bor med har ett missbruk av spel om pengar. Därmed anser utskottet att riksdagen av de skäl som anförs i propositionen bör anta regeringens lagförslag. Motionerna 2016/17:2687 (M) yrkande 2 och 2016/17:3000 (L) yrkande 7 är tillgodosedda och bör avslås.

Utskottet delar regeringens bedömning att kommunerna och landstingen även i fortsättningen ska ha ett gemensamt ansvar för missbruks- och beroendevården med ett krav på samverkan genom överenskommelser i strukturerade former. Motion 2016/17:3621 (L) yrkande 3 bör avslås. Inte heller när det gäller motion 2016/17:2963 (C) yrkande 8 bör riksdagen ta något initiativ. Motionen bör avslås.

När det gäller yrkandet om obligatoriska samverkansavtal i fråga om personer som missbrukar spel om pengar noterar utskottet rapporten från Myndigheten för vård- och omsorgsanalys där det framgår att det i stor utsträckning har tecknats överenskommelser mellan kommuner och landsting om samarbete kring personer med missbruk och att arbete pågår med att teckna eller revidera tidigare överenskommelser. Utskottet, som utgår från att regeringen följer frågan, noterar vidare huvudmännens skyldighet att när en person har behov av insatser från dem båda upprätta en individuell plan för att den personen ska få sina behov tillgodosedda. Motion 2016/17:3627 (KD, M, C, L) yrkande 1 bör avslås. Därmed bör även yrkande 3 avslås. Inte heller när det gäller yrkande 2 i samma motion bör riksdagen ta något initiativ och yrkandet bör avslås.

Under våren 2016 presenterade regeringen en samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2016–2020. Utskottet vidhåller sitt ställningstagande och anser att riksdagen inte bör ta något initiativ med anledning av motion 2016/17:3621 (L) yrkande 1. När det gäller yrkande 2 noterar utskottet uppdraget i regleringsbrev för 2017 till forskningsrådet Forte. Yrkandet får anses tillgodosett och bör avslås.

Reservationer

1. Ansvar för missbruks- och beroendevården, punkt 2 (L)

av Barbro Westerholm (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3621 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 3 och
avslår motion
2016/17:2963 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 8.

Ställningstagande

Jag ställer mig bakom regeringens förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen och lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen. Däremot har jag synpunkter när det gäller ansvarsfördelningen för missbruks- och beroendevården. Missbruksutredningen (SOU 2011:35) hade förslag om att i lag tydligare peka ut hälso- och sjukvården som huvudansvarig. Det mötte dock ett så stort motstånd bland många remissinstanser att den dåvarande regeringen gjorde bedömningen att det inte var lämpligt att genomföra utredningens förslag. Emellertid har attityden till beroendesjukdomar och hur de bäst ska bemötas och behandlas förändrats, och jag anser att det är dags att pröva frågan på nytt. Regeringen bör därför lägga fram ett förslag om att överföra huvudansvaret för missbruks- och beroendevården till hälso- och sjukvården.

2. Samverkansavtal och en sammanhållen vårdkedja, punkt 3 (M, C, L, KD)

av Emma Henriksson (KD), Cecilia Widegren (M), Katarina Brännström (M), Amir Adan (M), Anders W Jonsson (C), Jenny Petersson (M) och Barbro Westerholm (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3627 av Emma Henriksson m.fl. (KD, M, C, L) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Vi ställer oss bakom regeringens förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen och lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen. Dessa förslag, som innebär bl.a. krav på överenskommelse om ett samarbete mellan kommunerna och landstingen också när det gäller personer som missbrukar spel om pengar, är bra men inte tillräckliga.

Vi anser att bestämmelserna i socialtjänstlagen (2001:453) och hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) om huvudmännens skyldighet att teckna överenskommelser om samarbete kring personer med missbruk var en god start och att de är av yttersta vikt när det gäller personer som missbrukar spel om pengar. Emellertid har inte några detaljer specificerats om hur ansvaret ska fördelas mellan huvudmännen i överenskommelserna eller vilka verksamheter som ska bedrivas. Det framgår vidare av Myndigheten för vård- och omsorgsanalys rapport Att komma överens (2017:1) att inte tillräckligt många kommuner har tecknat sådana överenskommelser.

Det är därför nu dags att ta nästa steg, och vi föreslår att det ska bli obligatoriskt för huvudmännen att sluta samarbetsavtal när det gäller insatser för och vård av personer med missbruk av spel om pengar. Syftet är att ingen ska riskera att hamna mellan olika myndigheters ansvarsområden när det gäller insatser och vård. Därtill bör betydelsen av en sammanhållen vårdkedja och sociala insatser inom missbruks- och beroendevården betonas. Det ska vara tydligt för den som missbrukar spel om pengar hur han eller hon kan få den hjälp och vård som behövs. Regeringen bör återkomma med förslag om allt detta.

Slutligen föreslår vi att Myndigheten för vård- och omsorgsanalys ska få ett uppdrag att kontinuerligt följa upp och analysera resultatet av att samverkansavtal träffas.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2016/17:85 Samverkan om vård, stöd och behandling mot spelmissbruk:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (2017:000).

Följdmotionerna

2016/17:3621 av Barbro Westerholm m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att komplettera ANDT-strategin med en strategi för spelberoende och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Forte ett utvidgat uppdrag att samordna forskning på ANDTS-området och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överföra huvudmannaskapet för missbruks- och beroendevården till hälso- och sjukvården och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3627 av Emma Henriksson m.fl. (KD, M, C, L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om obligatoriska samverkansavtal i fråga om vården för personer med spelmissbruk och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en sammanhållen vårdkedja när det gäller vården för personer med spelmissbruk och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Myndigheten för vård- och omsorgsanalys kontinuerligt ska följa upp och analysera följderna av att samverkansavtal genomförs, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2016/17

2016/17:2687 av Thomas Finnborg (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omgående under mandatperioden återkomma med förslag till ändring i socialtjänstlagen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2963 av Anders W Jonsson m.fl. (C):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att hitta hållbara lösningar på ansvarsfördelningen mellan kommuner och landsting/regioner gällande prevention, behandling och uppföljning av spelberoende och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3000 av Barbro Westerholm m.fl. (L):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att socialnämnden bör vara skyldig att förebygga och motverka spelmissbruk på motsvarande sätt som gäller för substansmissbruk och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 7 §, 5 kap. 1 och 9 a §§ socialtjänstlagen (2001:453) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.**7 §**

Socialnämnden *skall* arbeta för att förebygga och motverka missbruk av alkohol och andra beroendeframkallande medel.

Socialnämnden *skall* genom information till myndigheter, grupper och enskilda och genom uppsökande verksamhet sprida kunskap om skadeverkningar av missbruk och om de hjälpmöjligheter som finns.

Socialnämnden *ska* arbeta för att förebygga och motverka missbruk av alkohol och andra beroendeframkallande medel. *Socialnämnden ska även arbeta för att förebygga och motverka missbruk av spel om pengar.*

Socialnämnden *ska* genom information till myndigheter, grupper och enskilda och genom uppsökande verksamhet sprida kunskap om skadeverkningar av missbruk och om de hjälpmöjligheter som finns.

5 kap.**1 §**

Socialnämnden ska

– verka för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden,

– i nära samarbete med hemmen främja en allsidig personlighetsutveckling och en gynnsam fysisk och social utveckling hos barn och unga,

– bedriva uppsökande verksamhet och annat förebyggande arbete för att förhindra att barn och unga far illa,

– aktivt arbeta för att förebygga

1. verka för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden,

2. i nära samarbete med hemmen främja en allsidig personlighetsutveckling och en gynnsam fysisk och social utveckling hos barn och unga,

3. bedriva uppsökande verksamhet och annat förebyggande arbete för att förhindra att barn och unga far illa,

4. aktivt arbeta för att förebygga

¹ Senaste lydelse 2015:982.

och motverka missbruk bland barn och unga av alkoholhaltiga drycker, andra berusningsmedel eller beroendeframkallande medel samt dopningsmedel,

– tillsammans med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs, uppmärksamma och verka för att barn och unga inte vistas i miljöer som är skadliga för dem,

– med särskild uppmärksamhet följa utvecklingen hos barn och unga som har visat tecken till en ogynnsam utveckling,

– i nära samarbete med hemmen sörja för att barn och unga som riskerar att utvecklas ogynnsamt får det skydd och stöd som de behöver och, om barnets eller den unges bästa motiverar det, vård och fostran utanför det egna hemmet,

– i sin omsorg om barn och unga tillgodose det särskilda behov av stöd och hjälp som kan finnas sedan ett mål eller ärende om vårdnad, boende, umgänge eller adoption har avgjorts,

– i sin omsorg om barn och unga tillgodose det särskilda behov av stöd och hjälp som kan finnas sedan vård och fostran utanför det egna hemmet upphört eller sedan verkställighet av sluten ungdomsvård enligt lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård upphört.

och motverka missbruk bland barn och unga av alkoholhaltiga drycker, andra berusningsmedel eller beroendeframkallande medel samt dopningsmedel,

5. aktivt arbeta för att förebygga och motverka missbruk av spel om pengar bland barn och unga,

6. tillsammans med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs, uppmärksamma och verka för att barn och unga inte vistas i miljöer som är skadliga för dem,

7. med särskild uppmärksamhet följa utvecklingen hos barn och unga som har visat tecken till en ogynnsam utveckling,

8. i nära samarbete med hemmen sörja för att barn och unga som riskerar att utvecklas ogynnsamt får det skydd och stöd som de behöver och, om barnets eller den unges bästa motiverar det, vård och fostran utanför det egna hemmet,

9. i sin omsorg om barn och unga tillgodose det särskilda behov av stöd och hjälp som kan finnas sedan ett mål eller ärende om vårdnad, boende, umgänge eller adoption har avgjorts, *och*

10. i sin omsorg om barn och unga tillgodose det särskilda behov av stöd och hjälp som kan finnas sedan vård och fostran utanför det egna hemmet upphört eller sedan verkställighet av sluten ungdomsvård enligt lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård upphört.

9 a §²

Kommunen ska ingå en överenskommelse med landstinget om ett samarbete i fråga om personer som missbrukar alkohol, narkotika, an-

Kommunen ska ingå en överenskommelse med landstinget om ett samarbete i fråga om personer som missbrukar alkohol, narkotika, an-

² Senaste lydelse 2013:303.

dra beroendeframkallande medel, läkemedel eller dopningsmedel. Om det är möjligt bör organisationer som företräder dessa personer eller deras närstående ges möjlighet att lämna synpunkter på innehållet i överenskommelsen.

dra beroendeframkallande medel, läkemedel, dopningsmedel *eller spel om pengar*.

Om det är möjligt bör organisationer som företräder dessa personer eller deras närstående ges möjlighet att lämna synpunkter på innehållet i överenskommelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

2 Förslag till lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (2017:000)

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 7 § och 16 kap. 3 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:000) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2016/17:43 Föreslagen lydelse

5 kap.

7 §

Ett barns behov av information, råd och stöd ska särskilt beaktas om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med

1. har en psykisk störning eller en psykisk funktionsnedsättning,
2. har en allvarlig fysisk sjukdom eller skada, eller
3. är missbrukare av alkohol 3. har ett missbruk av alkohol, eller något annat beroendeframkallande medel eller spel om pengar.

Detsamma gäller om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med oväntat avlider.

Lydelse enligt prop. 2016/17:59 Föreslagen lydelse

16 kap.

3 §

Landstinget ska ingå en överenskommelse med kommunen om ett samarbete i fråga om

1. personer med psykisk funktionsnedsättning,
2. personer som missbrukar alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel eller dopningsmedel, och
2. personer som missbrukar alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel, dopningsmedel eller spel om pengar, och

3. barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet.

Om det är möjligt bör organisationer som företräder dessa personer eller deras närstående ges möjlighet att lämna synpunkter på innehållet i överenskommelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.